

δυστυχησμένους, νὰ φάγουν, νὰ ζεσταθοῦν καὶ νὰ γιορτάσουν σὰν Χριστιανοί. Ἐγὼ εἶμαι φτωχός· ὅ,τι περὶ κάμετε σεῖς· ποῖος ἀπὸ τοὺς πλουσίους μας, ποῦ δίνουν μονάχα γιὰ νὰ γραφτοῦν τὰ ὀνόματά τους, θ' ἀκούσῃ τὸ φτωγὸν παπὰ τῆς ἐνορίας σας; Ὁ Θεὸς βλέπει τὴν προξί σας, κ' ἐγὼ δὲν θὰ λησμονήσω τὰ ὀνόματά σας, σὰν θὰ σταθῶ αὐριο μπροστὰ στὴν Ἁγία Τράπεζα».

Συγκίνησις ἱερὰ κατέλαβε τοὺς ἀνθρώπους ἐκεῖνους. Αἱ λέξεις τοῦ ἱερέως τοὺς ἔκαμαν νὰ ριγῆσιν. Διακρούσης τῆς διακεκομμένης, τῆς παρακλητικῆς ὁμιλίας του, ἠγέρθησαν ὅλοι καὶ τὸν περιστοίχισαν μετὰ σεβασμοῦ.

« Πάρ' τα. Δέσποτά μου, πάρ' τα » ἔκρουε ἀφ' ὧν τὰ στόματα· καὶ ἡ φωνὴ τῶν ἀνθρώπων ἐκεῖνων, τῶν ἐμπαθῶν, τῶν ἀγρίων, ἀντήχει τώρα μαλακῆ, ταπεινῆ, κατανύσσουσα. Εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἀγαθοῦ ἱερέως ἀνέβλυσαν δάκρυα εὐγνωμοσύνης.

«Εὐχαριστῶ, παιδιὰ μου, εὐχαριστῶ», ἔλεγε·

καὶ ἡ χεὶρ του ἐσύναζε τρέμουσα τὰ χρήματα, τὰ ὅποια ὤθουν πρὸς αὐτὸν γύρω οἱ χαρτοπαίχται. Ἄφ' οὗ τὰ ἔκαμαν ὅλα ἕνα σωρόν, ἐπὶ τοῦ πρασίνου σκεπάσματος τῆς τραπέζης, ἤνοιξε τὸ βαλάντιόν του καὶ τὸ ἐπέδειξε. Ἦτο κενόν. Οἱ συμπαίχται δὲν εἶπον τίποτε. Ὁ ἱερεὺς ἐπανάλαβε :

«Εὐχαριστῶ, παιδιὰ μου, εὐχαριστῶ. Ἐχὼ καλὴ τύχη. Καὶ τοῦ χρόνου».

Ἐφύλαξε τὰ χρήματα εἰς τὸ βαλάντιόν του, ἐφύλαξε τὸ βαλάντιόν εἰς τὸν κόλπον του καὶ ἐκινήθη νὰ φύγῃ. Ἐκυψαν ὅλοι τότε καὶ ἠσπάσθησαν μετ' εὐλαθείας τὴν εὐεργετικὴν του χεῖρα. Διὰ κανέν των κέρδος δὲν ἠσθάνθησαν ἀκόμη οἱ χαρτοπαίχται ἐκεῖνοι τόσην ἀγνὴν χαρὰν . . .

Ὁ ἱερεὺς ἀπῆλθε. Καὶ ὁ ὀργίλος βορορὰς ἐξήκολούθη νὰ σείῃ τὴν οἰκίαν καὶ νὰ συρίζῃ διὰ τῶν ὁπῶν καὶ τῶν ῥαγάδων οἰοῦναι λέξεις συμπαθείας καὶ ἐλέους, τὰς ὁποίας ὅλοι ἠσθάνοντο ἀπ' ἐκεῖνης τῆς στιγμῆς. . . .

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ἡ ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΣΑΔΟΒΑΣ

Κεφάλαιον ἐκ τοῦ ἱστορικοῦ ἔργου τοῦ Ἑρρίκου Σύδελ «Ἡ γένεσις τῆς Γερμανικῆς Ἀυτοκρατορίας» μεταφρασθὲν ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ ὑπὸ

ΒΕΡΝΑΡΔΟΥ ΠΡΙΓΚΗΠΟΣ ΔΙΑΔΟΧΟΥ ΤΗΣ ΣΑΞΩΝΙΑΣ ΜΑΪΝΙΓΓΕΝ

[Συνέχεια, ἴδε σελ. 70]

Ὁ πρίγκηψ Διάδοχος τῆς Πρωσσίας εἶχε λάβει τὴν διαταγὴν τοῦ Βασιλέως νὰ προέλαι πάσαις δυνάμεσι, τὴν πέμπτην ὥραν τῆς πρωΐας, εἰς Καινιγινχόφ... Τὰ στρατεύματά του ἴσταντο δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν τῆς πόλεως ταύτης καὶ ἦσαν διεσπαρμένα ἐπὶ γραμμῆς ἐχούσης μῆκος τριῶν σχεδὸν μιλίων. Τῆ ἐξαιρέσει τοῦ 1. Σώματος καὶ τῶν πρωτοπορειῶν τοῦ 5. καὶ τοῦ τῆς Βασιλικῆς Φρουρᾶς, ἅτινα τὴν προτεραιὰν ἤδη εἶχον διαβῆ τὸν Ἄλβιν, πάντα τὰ λοιπὰ Σώματα τοῦ ἔπρεπε νὰ ὑπερβῶσιν ἀκόμη τὸν ῥηθέντα ποταμὸν· μεθ' ὅλην δὲ τὴν μεγάλην σπουδὴν δὲν ἦτο ἐφικτὸν ν' ἀρχίσωσι τὴν περαιτέρω προέλασιν πρὸ τῆς ὀγδόης ὥρας, καὶ τότε ἀκόμη ὄφειλον νὰ διανύσωσι τοὐλάχιστον δύο μίλια μέχρι τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ἐνῶ τὸ μὲν 1. Σῶμα ἔπρεπε νὰ διατρέξῃ πορείαν 2 1)2, ἡ δὲ μεραρχία ἵππικου 2 σχεδὸν μιλίων. Θὰ ἦτο δυνατόν λοιπὸν νὰ παρέλθῃ ἡ μεσημβρία, πρὶν ἢ δυνήθωσι νὰ λάβωσιν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὴν συναφθεῖσαν μάχην. Ἐκ τῆς μέχρι τοῦδε παρατάξεως τῆς δευτέρας στρατικῆς ἐνοεῖτο ἀφ' ἑαυτοῦ, ὅτι αὕτη ἔπρεπε νὰ προχωρήσῃ εἰς τρεῖς φάλαγγας, ἔχουσα ἀριστερὰ, πλησίον τοῦ Ἄλβως, τὸ ἕκτον Σῶμα ὑπὸ τὸν στρατηγὸν φὸν Μούτιους, ἐν τῷ μέσῳ τὴν Βασιλικὴν Φρουρὰν

καὶ ὀπισθεν αὐτῆς τὸ 5. Σῶμα, δεξιὰ δὲ, ἐγγὺς τῆς Βίστριτς, τὸ 1. Σῶμα, ἀκολουθούμενον ὑπὸ τῆς μεραρχίας ἵππικου. Αἱ πρὸς τὴν προέλασιν διαταγαὶ τοῦ Διαδόχου ἦσαν ἀπλούσταται : ὡς πρῶτα σημεῖα διευθύνσεως ἐδόθησαν εἰς τὰς φάλαγγας τρία χωρία, ἔνθα ἡ μεσαία φάλαγγς εὐρίσκετο μόλις εἰς ἀπόστασιν 3000 βημάτων ἀπὸ τῶν εἰς τὰς δύο πτέρυγας φαλάγγων. Κατόπιν δὲ ἔλεγεν ἡ διαταγὴ νὰ προχωρήσῃ ἕκαστος ὅσον τάχιστα κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ὅπου καὶ ἂν τὸν εὔρη. Εἶδομεν, πῶς ἡ πρωτοπορεία τῆς Βασ. Φρουρᾶς ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Ἀλβενσλέβεν εἶχεν ἐκινήσει ἤδη ἐξ ἰδίας προαιρέσεως συνωδὰ πρὸς τὴν ἔννοιαν τῆς ἀνωτέρω μνημονευθείσης διαταγῆς, πρὶν λάθῃ αὐτὴν· τὸναντίον ὅμως ὁ στρατηγὸς Βονὶν, καίτοι παροτρυνθεὶς ῥητῶς ὑπὸ τοῦ Μόλτικε νὰ ἐνεργήσῃ κατ' ἰδίαν κρίσιν, εἶχε περιμεινεῖ πρῶτον τὴν διαταγὴν τοῦ Διαδόχου καὶ ἀρχίσει ἐπομένως τὴν κίνησιν του περὶ τὴν δεκάτην μόνον. Ἄλλ' ἐξοχρὸς ἐφάνη πανταχοῦ ὁ ἕλος τῶν στρατευμάτων. Μεθ' ὅλην τὴν ῥαγδαίαν βροχὴν καὶ τὸ διαβεβρηγμένον ἔδαφος, οἱ στρατιῶται ἐπορεύοντο τόσον τάχως, ὥστε ὑπερέβαλον πᾶσαν προσδοκίαν τῶν προϊσταμένων των. Καὶ ἂν ἀκόμη ἐπιπτώσιν τινες ἄνευ πνοῆς καὶ λιπόθυμοι, καὶ ἂν ἀκόμη οὐκ ὀλίγοι ἵπποι ἀπέθνησκον ἐξου-

γμένοι πρὸ τῶν τηλεβόλων, ἡ μόνη σκέψις: ἐμπρός, ἐμπρός! ὦθει πάντα τὰ στρατεύματα πρὸς τόσον ταχυτέραν πάντοτε κίνησιν, ὅσον ἐγγύτερον ἀντήχει εἰς τὰ ὄτα των ἡ βροντὴ τῶν μαχομένων πυροβόλων. Ἐπὶ κεφαλῆς ἐβάδιζον πρὸς ἀριστερὰν μὲν ἡ 12 μεραρχία Προυδσίνοσκη τοῦ ἔκτου σώματος τῆς Βασ. Φρουρᾶς. Αὕτη ἀφίχθεῖσα εἰς τὸ ἡμισυ τῆς ὁδοῦ, εἶχε πρὸ αὐτῆς τὸ πλατὺ καὶ πρὸς βορρᾶν ἀποτόμως καταπίπτον ὄρος τοῦ Ὀρσένοβες καὶ δεξιᾶ τοῦ ὄρους τούτου ἄποψιν πρὸς τὴν κοιλάδα τῆς Βίστριτς, ἐν ἣ ἐξετείνετο ἡ μάχη. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους διέβλεπον ὑπὸ τὸ σύμπλεγμα φιλυρῶν μίαν αὐστριακὴν πυροβολαρχίαν, ἣτις διηύθυνε ταχέως τὰ πυρὰ τῆς κατὰ τῆς Βασ. Φρουρᾶς. Ἐπρόκειτο νῦν περὶ τοῦ ζητήματος: ἂν ἤθελον εὔρειεῖς τὸ μέρος τοῦτο περαιοστοτέρας ἀκόμη δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ. Ἐμπρός! ἦτο πάλιν τὸ σύνθημα· ἡ μεραρχία κατέβη εἰς τὴν πρὸ αὐτῆς πτυχὴν τοῦ ἐδάφους καὶ ἀνέβη κατόπιν μετὰ ταχέων βημάτων τὴν ἀντικεῖ ἀνωφέρειαν. Ἐν τῷ χωρίῳ Ὀρσένοβες ἀπήντησε δύο αὐστριακὰ τάγματα, ἅτινα ἐδιώχθησαν πάραυτα ἢ μὴ ἀμνησμένη πλέον πυροβολαρχία ἐξηφανίσθη ἐν τάχει, ἡ δὲ πρωσσικὴ μεραρχία ἦτο κυρία τῆς κορυφῆς. Ὁ Ἄλβενσλέβεν ὠδήγησεν ἐν τῷ μεταξύ τὴν πρωτοπορείαν μᾶλλον πρὸς δεξιᾶ καὶ πρὸς ἄμεσον ὑποστήριξιν τοῦ Φράνσεκκι: ὅστις ἤξυρόμενος, ὅτι τοιαύτης δὲν εἶχε πλέον ἀνάγκην, ἔβλεπον ἀπ' ἐναντίας κάτω εἰς τὴν κοιλάδα τὸν πρὸς τὰ ὄπισθεν διαταχθέντα ἀντίπαλον νὰ ὑποχωρῇ πρὸς ἀνατολὰς εἰς μακρὰς φάλαγγας, εἰς τὰς ὁποίας ἐπήνεγκον μεγάλην βλάβην διὰ τοῦ πυροβολικοῦ καὶ προσβολῶν τινῶν τοῦ πεζικοῦ. Ὁ ὑποχωρήσας ἐχθρὸς παρετάχθη κατόπιν τῆ διαταγῆ τοῦ Βένεδεκ ἐπὶ τῶν χαμηλῶν λόφων, τῶν ἐπιπεδουμένων ἀπὸ τοῦ Χλοῦμ μέχρι τοῦ Ἄλβεως, καὶ ἐκαλύφθη ἐκεῖ ὑπὸ 24 τηλεβόλων, τὰ ὁποῖα ὁ Βένεδεκ εἶχε προπέμψει ἐκ τῆς μεγάλης ἐφεδρείας πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ Διαδόχου. Ἐν τῷ μεταξύ ἡ Βασ. Φρουρὰ κατέσχε τὸ χωρίον καὶ τὴν ῥάχιν τοῦ Μάσλοβετ· ἐφθασεν ἡ εἰδησις, ὅτι μετὰ ἡμίσειαν ὤραν ἐμελλε ν' ἀφίχθῃ ἡ δευτέρη μεραρχία τῆς καὶ μετ' ἄλλην ἀκόμη ἡμίσειαν ὤραν τὸ 1ον καὶ τὸ 5ον Σῶμα, συγχρόνως δὲ ἀνήγγειλεν ὁ στρατηγὸς φὸν Μούτιος, ὅτι παρὰ τὴν δωδεκάτην μεραρχίαν τοῦ Σώματός του καὶ ἡ ἑνδεκάτη εἶχεν ἀρχίσει τὸν κανονισμὸν. Ἐὰν ἕως τότε ὑπῆρχεν εἰσέτι ἑνδοικισμὸς τις, ἤδη ἐξέλειπε, μετατροπέμενος εἰς πλήρη πεποιθήσιν περὶ τῆς νίκης. Καὶ πάλιν τὸ σύνθημα ἦτο: ἐμπρός! καὶ ἄνευ χρονοτριβῆς ὁ στρατηγὸς Χίλλερ φὸν Γαίρτριγγεν ὠδήγησε τὴν μεραρχίαν του πρὸς ἐροδὸν κατὰ τοῦ ὑψώματος τοῦ Χλοῦμ, τοῦ δεσπόζοντος τοῦ πεδίου τῆς μάχης.

Παρατηρουμένη ἀπὸ μακρᾶν ἡ στρατιω-

τικὴ αὕτη πράξις ἠδύνατο νὰ φηῖ παράτολμος, ἢ μᾶλλον ἄφρων. Τὸ ὑψωμα εἶχε καταληφθῆ ὑπὸ τῆς ταξιαρχίας Ἀππιάνου μετὰ 6 ταγμάτων καὶ ἰσχυρᾶς πυροβολαρχίας. Πολὺ πλησίον πρὸς δυσμᾶς ἐν τῷ δάσει πρὸ τοῦ Λίπα ἵστατο ἀκερσία ἢ ταξιαρχία Βένεδεκ, πρὸς ἀνατολὰς δὲ ὀλόκληρον τὸ 4. Σῶμα μετὰ τῶν πυροβολαρχιῶν του, ὡσαύτως δὲ ἡ μεγάλη σειρὰ τῶν τηλεβόλων τῆς ἐφεδρείας τοῦ στρατοῦ, τὰ πυρὰ τῶν ὁποίων ἐσάρωνον τὴν πρὸ αὐτῶν κοιλάδα καί, ὅπως ἐφαίνετο, ἔπρεπε νὰ ἐμποδίσωσι πᾶσαν προσέγγισιν τοῦ ἐχθροῦ. Ἐν τούτοις ὅμως καὶ πρωσσικαὶ ὀπίδες ἐνέσκηπτον πολὺ ἐπισιθητῶς εἰς τὸ χωρίον Χλοῦμ, ὥστε ὁ στρατηγὸς Ἀππιάνος, πεποιθὸς εἰς τὸ ἀδύνατον τῆς προσβολῆς, ἔνεκα τῶν μνημονευθέντων λόγων, ἀφῆκεν ἐπὶ τῶν ὑψωμάτων ἐν μόνον τάγμα πρὸς ἐπιτήρησιν· μὴ θέλων δὲ νὰ ἐκθέσῃ τὰ λοιπὰ στρατεύματά του εἰς τὸ ἐχθρικὸν πυροβολικόν, ἐτοποθέτησεν αὐτὰ μᾶλλον πρὸς τὰ ὄπισω ἐπὶ τῆς κατωφερείας τοῦ βουνοῦ. Ἄλλ' ἢ ἀπὸ τὸ Μάσλοβετ εἰς τὸ Νέδιελιστ ἄγουσα σχηματίζει βαθέως διατεταγμένην στενωπὸν, ὅμοιοι δὲ χαράδραι καὶ κοιλώματα ἐκτείνονται κατὰ μῆκος τῆς κλιτύος πρὸς τὴν κορυφὴν ἃς προσθέσωμεν ἔτι καὶ τὰ πυκνὰ σύννεφα καπνοῦ πυριτιδος, ἅτινα ἡ βιοχηρὰ ἀτμοσφαῖρα ἐπέιξε πρὸς τὸ ἔδαφος:— συλλήθδην εἰπεῖν, τὰ πρωσσικὰ τάγματα, ἀποκεκρυμμένα διὰ τῶν χαράδρων καὶ κοιλωμάτων ἐκείνων, κατώρθωσαν νὰ φθάσωσιν ἀπαρατήρητα μέχρι τοῦ ἡμίσεως τῆς κατωφερείας τοῦ βουνοῦ καὶ νὰ ἐπιπέσωσιν ἐξάφνης ἐπὶ τῶν πλησιεστέρων πυροβολαρχιῶν καὶ ταξιαρχιῶν τοῦ 4ου Σώματος. Τότε κατεδείχθη, πόσον οἰκτρῶς εἶχον δεκατισθῆ καὶ ἀποθαρρύνθῃ τὰ στρατεύματα ταῦτα ἐκ τῆς πάλης ἐντὸς τοῦ δάσους τοῦ Σβίπ: ἄνευ ἀντιστάσεως σχεδὸν ἔδραμον ἐν ἀτάκτῳ φυγῇ πρὸς νότον, ἐγκατέλειψαν τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν πυροβόλων των καὶ ἀφῆκαν ἀνοικτὴν διὰ τὸν ἀντίπαλον τὴν εἴσοδον πρὸς τὴν πᾶν ἀποφασίζουσαν θέσιν. Ἐν ταχείᾳ ἐφόδῳ ἡ Βασ. Φρουρὰ ἀνέβη μετὰ ταῦτα τὸ τελευταῖον ὑψωμα ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν· τὸ Χλοῦμ προσεβλήθη ἐξ ὄλων τῶν μερῶν, τὸ δὲ ἐκεῖ ἐχθρικὸν τάγμα κατεσυντρίφθη καὶ ἠχμαλωτίσθη. Καὶ χωρὶς νὰ σταματήσωσιν, οἱ Πρωσσοὶ ἐξηκολούθησαν τὴν τόσον ἐκπληκτικὴν ἐπιτυχίαν των. Ἐν μέρος τῆς μεραρχίας ἐφόρμησε κατὰ τοῦ πρὸς νότον τοῦ βουνοῦ κειμένου χωρίου Ρόσβεριτς καὶ ἔτρεψεν ἐκεῖ διὰ τῶν διασταυρουμένων φονικῶν πυρῶν του εἰς δραμαίαν φυγὴν τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ταξιαρχίας Ἀππιάνου καὶ δύο συντάγματα ἵππικοῦ. Ἄλλο μέρος ἀπέκρουσε δύο ἀποπείρας, ἃς ἐκ τοῦ δάσους τοῦ Λίπα ἐξέτελεσεν ἡ ταξιαρχία τοῦ Βένεδεκ πρὸς ἀνάκτησιν τοῦ Χλοῦμ, ὅτε δὲ ὀλίγον ὕστερον ἐφθασε καὶ ἡ πρωτοπορεία τῆς δευτέρας μεραρχίας τῆς Φρου-

οἶος, ἀπεσπᾶσθη ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ ἐχθροῦ κατ' ἀρχὰς μὲν τὸ δάσος, κατόπιν δὲ τὸ χωρίον Λίπα, ὃ Ἀρχιδούξ Ἐρνέστος ἠναγκάσθη νὰ υποχωρήσῃ καὶ μέγα μέρος τῶν πυροβολαρχιῶν, τῶν ἐξεμουσῶν τόσον φοβερὰ πρὸς κατὰ τῆς πρώτης στρατιάς προσεβλήθη εἰς τὰ νῶτα καὶ κατελήφθη δι' ἐφόδου.

Ἡ 12η μεραρχία, ἔχουσα τὴν ἡμέραν ταύτην 6 τάγματα μόνον, ὤθησε τὴν πλησίον τοῦ Ἄλβεως ἰσταμένην ταξιαρχίαν Ἐρρίκας ἐκείθεν τῆς Τροτίνας καὶ πρὸς τὸ χωρίον Λόχενιτε, ὅπερ ἐν πεισματώδει πάλῃ ἡ αὐστριακὴ ὀπισθοπορεία ὑπερήσπισε τόσον καιρὸν, ἕως οὗ ἡ ταξιαρχία εἶχε φθάσει διὰ τῆς ἐκεῖ γεφύρας εἰς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Ἄλβεως. Ὀλίγον περαιτέρω πρὸς δυσμὰς ἡ ἐνδεκάτη μεραρχία προὐχώρησε κατὰ τὸ Νέδιελιστ καὶ διηυθύνθη πρὸς τὰς ἐκεῖ ἰσταμένας λοιπὰς ταξιαρχίας τοῦ 2ου ἐχθρικοῦ Σώματος. Ὅπως μαρτυρῆ τὸ αὐστριακὸν Ἐπιτελεῖον: «αὐ» «ται μετὰ τοὺς μέχρι τοῦδε ἀγῶνας δὲν εὐρίσκοντο πλέον εἰς ἀρκούντως καλὴν κατάστασιν, ἢ ἀντιτάξωσι τακτικὴν καὶ τελεσφόρον ἀντίστασιν.» Χωρὶς νὰ περιομένωσι τὴν ἐπίθεσιν τοῦ πρωσικοῦ πεζικοῦ καὶ ἅμα ἐπέσκηψαν ἐπ' αὐτῶν αἱ ὀβίδες τῆς 11ης μεραρχίας, ἤρχισαν τὴν υποχώρησιν, κεκαλυμμένοι ὑπὸ τῆς μεραρχίας ἰππικοῦ τοῦ Τάξης, καὶ ὁ ἡδηγὸς αὐτῶν Κόμης Θούν ἔσπεψε τὸ οἰκτρὸν τῆς ἡμέρας τῆς μάχης ἔργον του, σπεύδων νὰ θέσῃ εἰς ἀσφάλειαν πέραν τῆς πλησιεστέρας γεφύρας τοῦ Ἄλβεως ἑαυτὸν καὶ τὸ Σῶμά του, ἀδιαφορῶν περὶ τῆς τύχης τῶν λοιπῶν μερῶν τοῦ στρατοῦ.

Τοιοιουτρόπως λοιπὸν περὶ τὴν τρίτην ὥραν μετὰ μεσημβρίαν εἶχε διασπαρῆ καθ' ὀλοκληρίαν τὸ δεξιὸν κέρας τῶν Αὐστριακῶν, τὰ δὲ νῶτα τοῦ κέντρου εὐρίσκοντο ἕνεκα τούτου εἰς μέγιστον κίνδυνον. Προσθετέον δ' ἔτι ὅτι καὶ ἡ ἀριστερὰ πτέρυξ ὑπέστη κατὰ τὰς ὥρας ταύτας ὁμοίαν τύχην, ἢν καὶ ἔχι κατὰ τρόπον τόσον ἄδοξον. Ὀλίγον ὕστερον ἀπὸ τῆς μεραρχίας Κάνσταϊν, ὅπως εἶδομεν ἄνωτέρω, κατέλαβε δι' ἐφόδου τὸ χωρίον Ἄνω-Πρίμ, ἡ 14η πρωσικὴ μεραρχία ὑπὸ τὴν στρατηγὸν φὸν Μούνστερ (von Münster) ἐπέβηκεν ὡσαύτως τὴν πορείαν τῆς ὑπεράνω τῆς γε-

φύρας τοῦ Νέχανιτε καὶ τότε ὁ στρατηγὸς Ἐρ-βερτ φὸν Μπίττενφελτ διέταξεν ἐκείνην μὲν νὰ ἐπιτεθῆ κατὰ τοῦ Κάτω-Πρίμ, ταύτην δὲ νὰ κυριεύσῃ τὸ προεξέχον ὕψωμα τοῦ Πρόβλους. Ὁ Πρίγκιψ διάδοχος τῆς Σαξωνίας ὁμοίως εἶχε διίδει ἐν τῷ μεταξῦ, εἰς πόσον μέγαν βαθμὸν ἐκλονίσθη τὸ ἠθικὸν θάρρος καὶ ἡ πειθαρχία τῶν Αὐστριακῶν συναδέλφων του ἕνεκα τῶν πρὸ μεσημβρίας ἐπελθόντων ἀτυχημάτων ἐκ τοῦ Ἄνω-Πρίμ ὁ ἀντίπαλος ἠδύνατο νὰ διακόψῃ τὰς γραμμάς υποχωρήσεώς του, καὶ μακρόθεν ἀπὸ τοῦ βουνοῦ τοῦ Πρόβλους παρετήρει τὴν υποχώρησιν τοῦ δεξιοῦ κέρατος. Τότε ἀπεφάσισε νὰ μὴ ἐξακολουθήσῃ πλέον τὸν ἀπηλπισμένον ἤδη ἀγῶνα, ἀλλὰ νὰ δώσῃ τὴν ἐντολὴν εἰς τινὰ σαξωνικὰ τάγματα, ὑποστηριζόμενα ὑπὸ ἰσχυροῦ πυροβολικοῦ, νὰ ὑπερασπίσωσι βραχὺν μόνον χρόνον τὰ δύο ἀπειλούμενα σημεῖα πρὸς κάλυψιν τῆς ὀπισθοχωρήσεώς του. Τὰ γενναῖα σαξωνικὰ στρατεύματα ἐξετέλεσαν τὴν διαταγὴν μετὰ θάρρους καὶ ἐθελουσίας· ἀλλ' οἱ ἐπιτιθέμενοι ἄνδρες τοῦ Ρήνου καὶ τῆς Γουεστφαλίας, ἐμφορούμενοι ὑπὸ τῆς αὐτῆς γενναιότητος καὶ ἀφοσιώσεως, δὲν ἐκωλύοντο ὑπὸ τῶν πυρῶν τῶν ἐχθρικοῦ πυροβολαρχιῶν, καὶ ταυτοχρόνως σχεδὸν ἐκυριεύθησαν τὰ δύο χωρία. Τοῦτου γενομένου καὶ ἔνευ διαμονῆς οἱ νικηταὶ ἐχώρησαν πάλιν πρὸς τὰ πρόσω καὶ ἀπώθησαν μετὰ πάλην αἰματηρὰν δι' ἀμφοτέρω τὰ μέρη τὸν ἐχθρὸν ἐκ τοῦ δάσους τοῦ Μπῶρ καὶ Μποραίτσα τοῦ εἰς τοὺς ἀνατολικοὺς πρόποδας τοῦ βουνοῦ τοῦ Πρόβλους κειμένου. Δύο πρωσικὰ καὶ μεραρχίαι 26,000 ἀνδρῶν ἐξετέλεσαν τὸ κατόρθωμα τοῦτο κατὰ 39,000 Αὐστρο-Σαξωνῶν. Ὅτε οἱ Πρωσσοὶ ἐφθασαν εἰς τὴν ἐσχάτην ἄκρην τοῦ δάσους, ἴσταντο εἰς τὰ νῶτα τοῦ ὕψωματος τοῦ Λαγγενχόφ, ἐκ τοῦ ὁποίου ὁ στρατηγὸς Γάβλεντς ἔσπευσε νῦν ν' ἀποσύρῃ τὸ 10 σῶμα. Ἡ κεφαλὴ τῆς στρατιάς τοῦ Ἄλβεως ἤτο λοιπὸν κεχωρισμένη ἀπὸ τοῦ Ρόσβεριτε, τῆς τελευταίας κατακτιθέσας τῆς πρωσικῆς φρουρᾶς, ὑπὸ διαλείμματος 3)4 ὥρας μόνον· τόσον γοργῶς αἱ στρατικὴ τῆς Πρωσίας εἶχον προχωρήσει ἐκ δεξιοῦ καὶ ἀριστεροῦ πρὸς πλήρη σχεδὸν περικύκλωσιν τοῦ αὐτακρατορικοῦ στρατοῦ.

[Ἐπειτα συνέχεια]

